

Grozījumi:

25.09.1991. likums / Ziņotājs, 40, 10.10.1991.; Ziņotājs, 41, 17.10.1991.; Diena, 198, 11.10.1991. / Stājas spēkā 15.10.1991.

25.09.1991. likums / Ziņotājs, 40, 10.10.1991.; Ziņotājs, 41, 17.10.1991.; Diena, 198, 11.10.1991. / Stājas spēkā 15.10.1991.

25.09.1991. likums / Ziņotājs, 40, 10.10.1991.; Ziņotājs, 41, 17.10.1991.; Diena, 198, 11.10.1991. / Stājas spēkā 15.10.1991.

22.01.1992. likums / Ziņotājs, 6/7, 13.02.1992.; Diena, 26, 07.02.1992. / Stājas spēkā 22.01.1992.

22.01.1992. likums / Ziņotājs, 6/7, 13.02.1992.; Diena, 26, 07.02.1992. / Stājas spēkā 22.01.1992.

25.02.1992. likums / Ziņotājs, 11/12, 19.03.1992.; Diena, 42, 06.03.1992. / Stājas spēkā 11.03.1992.

25.02.1992. likums / Ziņotājs, 11/12, 19.03.1992.; Diena, 42, 06.03.1992. / Stājas spēkā 11.03.1992.

27.04.1993. likums / LV, 23, 11.05.1993.; Ziņotājs, 18/19, 13.05.1993.; Diena, 93, 14.05.1993. / Stājas spēkā 20.05.1993.

27.04.1993. likums / LV, 23, 11.05.1993.; Ziņotājs, 18/19, 13.05.1993.; Diena, 93, 14.05.1993. / Stājas spēkā 20.05.1993.

27.04.1993. likums / LV, 23, 11.05.1993.; Ziņotājs, 18/19, 13.05.1993.; Diena, 93, 14.05.1993. / Stājas spēkā 20.05.1993.

10.11.1994. likums / LV, 137 (268), 24.11.1994. / Stājas spēkā 08.12.1994.

28.09.2006. likums / LV, 166 (3534), 18.10.2006. / Stājas spēkā 01.11.2006.

14.06.2007. likums / LV, 103 (3679), 28.06.2007. / Stājas spēkā 01.08.2007.

22.09.2011. likums / LV, 157 (4555), 05.10.2011. / Stājas spēkā 19.10.2011.

Satversmes tiesas 28.11.2011. spriedums / LV, 189 (4587), 01.12.2011. / Stājas spēkā 01.12.2011.

LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS

Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos**Pirmā nodaļa**
VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI**1. pants. Zemes reformas mērķis**

Zemes reformas mērķis ir pakāpeniskas privatizācijas gaitā pārkārtot zemes lietošanas un īpašuma tiesiskās, sociālās un ekonomiskās attiecības laukos, lai veicinātu Latvijas tradicionālā lauku dzīvesveida atjaunošanu, nodrošinātu dabas un citu resursu saimniecisku izmantošanu un aizsardzību, augsnes auglības saglabāšanu un celšanu, kvalitatīvu lauksaimniecības produktu ražošanas palielināšanu.

2. pants. Zemes reformas uzdevumi

(1) Radīt tiesisko pamatu zemes lietotāju un īpašnieku tiesību aizsardzībai.

(2) Izveidot ekonomiskos un teritoriālos apstākļus saimnieciskai zemes un citu dabas resursu izmantošanai un aizsardzībai.

(3) Piešķirt zemi lietošanā par maksu fiziskajām un juridiskajām personām, bet Latvijas Republikas pilsoņiem, kuri

to vēlēšies, likumā noteiktajā kārtībā atjaunot zemes īpašuma tiesības vai nodot zemi īpašumā bez atlīdzības vai par atlīdzību.

(4) Nodrošināt zemnieku saimniecību¹ un piemājas saimniecību² veidošanos atbilstoši teritorijas racionālam plānojumam.

(5) Saglabāt pašreizējiem zemes lietotājiem zemes platību, bez kuras nav iespējama sabiedriski nepieciešamo ēku, būvju un ražošanas objektu izmantošana paredzētajiem mērķiem.

(6) Radīt priekšnoteikumus zemes lietojuma platības un ārējo robežu turpmākam pastāvīgumam, kā arī viensētu saglabāšanai un atjaunošanai.

(7) Nelauksaimnieciskajām vajadzībām piešķiramo zemes nogabalu lielumu noteikt saskaņā ar paredzētajām normām vai projektu dokumentāciju.

3. pants. Zemes reformas pamatnoteikumi

(1) Zemes reforma aptver visu republikas lauku apvidu zemi un tās lietotājus.

(2) Zemes reforma veicama kompleksi ar pārējām agrārās reformas sastāvdaļām.

(3) Vienlaikus uz līdztiesiskiem pamatiem var pastāvēt fizisko un juridisko personu zemes lietošanas formas vai Latvijas Republikas pilsoņu īpašums uz zemi.

(4) Zemi piešķir pastāvīgā lietošanā fiziskajām personām ar lietošanas tiesību pāreju citām personām vai pastāvīgā lietošanā — juridiskajām personām uz to pieprasījuma pamata.

(5) Latvijas Republikas pilsoņiem ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā brīvi izvēlēties un realizēt savām interesēm un iespējām atbilstošas īpašuma tiesības uz zemi, zemes lietošanas un saimnieciskās organizācijas formas.

(6) Latvijā reģistrēto juridisko personu tiesības iegūt īpašumā zemi regulē citi likumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.01.1992. un 10.11.1994. likumu, kas stājas spēkā 08.12.1994.)

4. pants. Zemes reformas izpildes kārtība

(1) Zemes reforma tiek veikta divās kārtās: pirmā kārtā — 1990.—1996. gads, otrā — 10—15 gadu ilgā periodā, sākot ar 1993. gada 1. janvāri.

(2) Zemes reformas pirmās kārtas ietvaros — līdz 1991. gada 20. jūnijam — bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, visi pašreizējie zemes lietotāji un jaunie zemes pieprasītāji iesniedz pieprasījumus par zemes piešķiršanu lietošanā lauku apvidos. Jaunie zemes pieprasītāji norāda termiņu, ar kuru vēlas uzsākt zemes izmantošanu, bet ne vēlāku par 1996. gada 1. novembri. Pēc zemes pieprasījumu izskatīšanas katram pagastam sastāda zemes ierīcības projektu, saskaņā ar kuru pieņem lēmumus par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā un ierāda piešķirtās zemes robežas dabā.

(3) Zemes reformas otrajā kārtā veic:

— zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes nodošanu īpašumā bez atlīdzības vai par atlīdzību Latvijas Republikas pilsoņiem;

— zemes reformas pirmajā kārtā nesadalītās zemes inventarizāciju, tās apgūšanas programmu izstrādi un realizāciju;

— piešķirtās zemes robežu un teritoriju uzmērīšanu un zemes lietojuma vienību plānu izgatavošanu;

— zemes un citu dabas resursu kadastrēšanu un nekustamā īpašuma novērtēšanu.

(4) Zemes piešķiršana lietošanā un zemes lietošanas tiesību izbeigšana zemes reformas otrajā kārtā izpildāma vispārīgā kārtībā atbilstoši Latvijas Republikas likumam «Par zemes lietošanu un zemes ierīcību» un citiem zemes likumdošanas aktiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.01.1992. likumu, kas stājas spēkā 22.01.1992.)

5. pants. Zemes komisijas

Zemes reformas darbu koordinēšanu un tiesisko nodrošināšanu veic Latvijas Republikas Augstākās Padomes Zemes komisija un rajonu, pagastu, kā arī to ciematu un pilsētu, kuru administratīvajā pakļautībā ir arī lauku apvidu zemes³, zemes komisijas saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par zemes komisijām".

6. pants. Zemes reformas tiesiskais nodrošinājums

Zemes reforma veicama atbilstoši šim likumam, kā arī Latvijas Republikā spēkā esošajam

— likumam «Par zemes lietošanu un zemes ierīcību»,

— likumam par vides aizsardzību,

— likumam par zemes komisijām

un nolikumam par zemes reformas īstenošanu, kā arī citiem tiesiskajiem aktiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.01.1992. likumu, kas stājas spēkā 22.01.1992.)

Otrā nodaļa

ZEMES PIEŠĶIRŠANAS PIEPRASĪJUMU IESNIEGŠANA UN IZSKATĪŠANA

7. pants. Zemes pieprasītāji

(1) Latvijas Republikas pilsoņiem un pilngadīgajiem iedzīvotājiem, kā arī ārzemēs dzīvojošiem bijušajiem Latvijas Republikas zemes īpašniekiem (pēc stāvokļa uz 1940. gada 21. jūliju) vai viņu mantiniekiem ir tiesības iesniegt pieprasījumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā zemnieku saimniecību vai piemājas saimniecību uzturēšanai, atjaunošanai vai jaunu veidošanai, dzīvojamo māju, vasarnīcu uzturēšanai vai celtniecībai, individuālo augļu dārzu uzturēšanai vai to ierīkošanai vai citām vajadzībām. Ja zeme pieprasīta arī citos pagastos, pieteikumā jānorāda šo pieprasījumu iesniegšanas vietas, zemes izmantošanas mērķis un platība.

(2) Pagastu vai rajonu Tautas deputātu padomju izpildkomitejas iesniedz zemes pieprasījumus pašvaldības, arī personisko palīgsaimniecību⁴ vajadzībām.

(3) Juridiskās personas iesniedz pieprasījumus par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā savas darbības vajadzībām.

8. pants. Pieprasījuma saturs un pamatojums

(1) Pieprasījumā par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā norādāma pieprasāmās zemes platība atbilstoši šā likuma 12. pantam un tās izmantošanas mērķis.

(2) Pieprasījumam pievienojams zemes platības lieluma un saimnieciskās darbības pamatojums, kā arī zemes izvietojuma plāns vai shēma.

9. pants. Zemes pieprasījuma iesniegšanas termiņš un vieta

(1) Pieprasījumi par zemes piešķiršanu lietošanā iesniedzami līdz 1991. gada 20. jūnijam tā pagasta Tautas deputātu padomei, kura teritorijā atrodas pieprasāmais zemes nogabals.

(2) Jebkuri citi iepriekš izsludinātie zemes pieprasījuma iesniegšanas termiņi saskaņojami ar šā likuma noteikumiem.

10. pants. Tiesiskās sekas par zemes pieprasījuma termiņa neievērošanu

Bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, pašreizējie zemes lietotāji vai jaunie zemes pieprasītāji, kuri līdz šā likuma 9. pantā noteiktajam termiņam nav pieprasījuši zemi lietošanā, zaudē šā likuma 12. pantā noteikto prioritāti un var saņemt zemi lietošanā vispārīgā kārtībā.

11. pants. Zemes termiņpieprasījumi

(1) Šā likuma 7. pantā minētie zemes pieprasītāji var iesniegt pieprasījumu par zemes piešķiršanu lietošanā, norādot termiņu, ar kuru vēlas uzsākt zemes izmantošanu, bet ne vēlāku par 1996. gada 1. novembri.

(2) Ja zemes pieprasītājs vēlas saņemt zemi vairākās kārtās, pieteikumā norādāma sākotnējā pieprasāmā zemes nogabala platība, nākamajās kārtās pieprasāmo zemes nogabalu platības un vēlami piešķiršanas termiņi.

12. pants. Zemes lietošanas pieprasījumu apmierināšanas secība

(1) Bijušajiem zemes īpašniekiem (pēc stāvokļa uz 1940. gada 21. jūliju) vai viņu mantiniekiem ir prioritātes zemes saņemšanai lietošanā visā agrāk piederējušajā platībā neatkarīgi no tā, vai šā likuma spēkā stāšanās brīdī zeme ir vai nav viņiem piešķirta mūžīgā vai pastāvīgā lietošanā, izņemot gadījumus, ja uz viņiem agrāk piederējušās zemes platības vai tās daļas likumīgi ir:

— izveidotas zemnieku vai piemājas saimniecības, ja to robežās nav bijušajiem šīs zemes īpašniekiem piederošu ēku;

— iegādātas vai uzbūvētas dzīvojamās mājas vai arī uzsākta to celtniecība, saglabājot šo māju īpašniekiem zemi piemājas saimniecībai;

— izvietoti republikas nozīmes dabas aizsardzības objekti, kuru zeme nodota dabas aizsardzības iestāžu lietošanā un citi valsts īpaši aizsargājami dabas objekti (vai to daļas), kuru sarakstu, pamatojoties uz Latvijas Republikas Vides aizsardzības komitejas pieprasījumu, apstiprina Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijs;

— izvietoti vēstures, kultūras un arheoloģijas pieminekļi;

— rūpnieciskas nozīmes derīgo izrakteņu atradnes, kuru sarakstu apstiprina Latvijas Republikas Ministru Padome;

— pašvaldību pieprasītā zeme;

— selekcijas, izmēģinājumu, zinātniskās pētniecības un mācību vajadzībām nepieciešamā zeme;

— izvietotas fiziskajām vai juridiskajām personām piederošas ražošanas un sabiedrības nozīmes būves, ēkas vai augļu dārzi, kuru izmantošanai atstājama minimāla zemes platība saskaņā ar apbūves projektiem un spēkā esošajiem lauksaimnieciskajiem normatīviem, ja bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, kā arī fiziskās personas, kas vēlas veidot jaunas zemnieku saimniecības, neatlīdzina īpašniekiem šā nekustamā īpašuma vērtību pēc savstarpējas vienošanās.

Ja sakarā ar minētajiem izņēmuma gadījumiem bijušajiem zemes īpašniekiem (pēc stāvokļa uz 1940. gada 21. jūliju) vai viņu mantiniekiem piešķirt lietošanā viņu īpašumā bijušo zemi vai tās daļu nav iespējams, tad ar viņu piekrišanu piešķirama līdzvērtīga zemes platība pagasta vai rajona robežās.

(2) Pēc bijušo zemes īpašnieku (pēc stāvokļa uz 1940. gada 21. jūliju) vai viņu mantinieku pieprasījumu un šā panta 1. punktā minētajos izņēmuma gadījumos saņemto pieprasījumu apmierināšanas zeme tiek piešķirta lietošanā šādā secībā:

1) pastāvošo zemnieku un piemājas saimniecību paplašināšanai;

2) jaunu zemnieku un piemājas saimniecību izveidošanai, ja uz pieprasāmā zemes nogabala izvietota zemes pieprasītāja dzīvojamā māja un ražošanas ēkas vai uzsākta to celtniecība;

3) jaunu zemnieku un piemājas saimniecību izveidošanai, ja zemes pieprasītāja īpašumā uz pieprasāmā zemes nogabala nav dzīvojamās mājas, priekšroku dodot šā pagasta iedzīvotājiem;

4) individuālo dzīvojamo māju celtniecībai;

5) citām iedzīvotāju vajadzībām;

6) juridiskajām personām — zeme, kura šā likuma spēkā stāšanās brīdī atrodas to pastāvīgā lietošanā;

7) juridiskajām personām — zeme, kura no jauna tiek pieprasīta pastāvīgā lietošanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.02.1992. likumu, kas stājas spēkā 25.02.1992.)

13. pants. Neapmierināto zemes pieprasījumu turpmākā izskatīšanas kārtība

(1) Ja nevar apmierināt visus pieprasījumus par zemes piešķiršanu attiecīgā pagasta teritorijā, pagasta zemes komisija neapmierinātos pieprasījumus ar pieprasītāju piekrišanu iesniedz rajona zemes komisijai.

(2) Rajona zemes komisija ar zemes pieprasītāju piekrišanu pieprasījumus nosūta uz pagastiem, kuru teritorijā ir brīva zeme.

(3) Neapmierinātos pieprasījumus par zemes piešķiršanu rajona teritorijā apkopo Latvijas Republikas Augstākās Padomes Zemes komisija un pēc saskaņošanas ar zemes pieprasītājiem nosūta uz rajoniem, kuros paliek brīva zeme, vai organizē programmu izstrādi par pieprasījumu apmierināšanai nepieciešamo platību apgūšanu.

14. pants. Nepieprasītās zemes turpmākā izmantošana

(1) Zemes reformas pirmajā kārtā nepieprasītā zeme paliek attiecīgo pagastu Tautas deputātu padomju pārziņā.

(2) Valsts zemes dienests veic šīs zemes inventarizāciju un kopīgi ar vietējām Tautas deputātu padomēm izstrādā programmas tās apgūšanai un turpmākajai izmantošanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.04.1993. likumu, kas stājas spēkā 20.05.1993.)

15. pants. Termiņpieprasījuma zemes nogabalu aplikšana ar valsts nodevu

(1) No fiziskajām un juridiskajām personām, kurām rezervēta zeme ar norādītu zemes izmantošanas sākšanas termiņu, ņemama vienreizēja valsts nodeva šādā apmērā:

— līdz 1 gadam 30% apmērā no gada zemes nodokļa,

— par 2 gadiem 55% apmērā no gada zemes nodokļa,

— par 3 gadiem 75% apmērā no gada zemes nodokļa,

— par 4 gadiem 90% apmērā no gada zemes nodokļa,

— par 5 gadiem 100% apmērā no gada zemes nodokļa.

(2) Šā panta noteikumi neattiecas uz bijušajiem zemes īpašniekiem (pēc stāvokļa uz 1940. gada 21. jūliju) vai viņu mantiniekiem.

Trešā nodaļa ZEMES IERĪCĪBAS DARBI

16. pants. Pagastu zemes ierīcības projektu izstrādāšanas, saskaņošanas un apstiprināšanas kārtība

(1) Pagastu zemes ierīcības projektus izstrādā Valsts zemes dienests sadarbībā ar pagastu Tautas deputātu padomēm.

(2) Pagastu zemes ierīcības projektiem jāatbilst šajā likumā un nolikumā par zemes reformas īstenošanu Latvijas Republikā, kā arī Latvijas Republikas likumā «Par zemes lietošanu un zemes ierīcību» noteiktajām prasībām.

(3) Pagastu zemes ierīcības projektu izstrādāšana jāpabeidz līdz 1992. gada 31. janvārim. Projektu izstrādāšanas grafiku rajonā sastāda rajona zemes komisija kopīgi ar Valsts zemes dienestu un iesniedz to Latvijas Republikas Augstākās Padomes Zemes komisijai.

(4) Pagasta zemes ierīcības projektam jābūt nodotam vispārējai apskatei vismaz divas nedēļas pirms tā izskatīšanas pagasta zemes komisijā. Apskates sākums savlaicīgi jāizziņo rajona laikrakstā.

(5) Ja pagasta zemes lietotājiem, zemes pieprasītājiem un iedzīvotājiem ir iebildumi pret atsevišķiem projekta risinājumiem, viņi tos rakstveidā iesniedz pagasta zemes komisijai 10 dienu laikā pēc projekta apskates termiņa izbeigšanās.

(6) Pagasta zemes ierīcības projektu izskata pagasta zemes komisija un pēc saskaņošanas ar rajona zemes komisiju apstiprina pagasta Tautas deputātu padome.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.01.1992. un 27.04.1993. likumu, kas stājas spēkā 20.05.1993.)

17. pants. Zemes piešķiršana lietošanā

(1) Lēmumu par zemes piešķiršanu zemes lietotājiem pieņem pagasta Tautas deputātu padome, pamatojoties uz apstiprināto pagasta zemes ierīcības projektu, bet bezstrīdus gadījumos — pamatojoties arī uz zemes ierīcības pirmprojektu. Atsevišķos Latvijas Republikas likumā «Par zemes lietošanu un zemes ierīcību» paredzētajos gadījumos lēmumus par zemes piešķiršanu var pieņemt arī citas valsts varas un pārvaldes institūcijas.

(2) Zemes nogabalus, kuros atrodas valsts īpaši aizsargājami objekti, kultūras, vēstures un arheoloģijas pieminekļi, piešķir lietošanā tikai ar noteikumu, ka tiks ievēroti likumdošanas akti, kas regulē šo objektu tiesisko režīmu. Par to attiecīgā valsts institūcija ar zemes lietotāju noslēdz atsevišķu līgumu.

(3) Fiziskajai personai zemi drīkst piešķirt tikai vienas zemnieku saimniecības izveidošanai.

(4) Lēmumos par zemes piešķiršanu ietver tikai to zemes nogabalu platības un robežas, kuri paredzēti tūlītējai izmantošanai.

(5) Zemes termiņpieprasījumu gadījumos lēmumos jānorāda šo pieprasījumu apmierināšanai rezervējamās zemes platības un robežas.

(6) Termiņpieprasījuma zemi līdz pieprasījuma termiņu izbeigšanās brīdim nodod termiņlietošanā iepriekšējam vai citam zemes lietotājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.09.1991. un 22.01.1992. likumu, kas stājas spēkā 22.01.1992.)

18. pants. Piešķirtās zemes ierādīšana

(1) Ar zemes reformas pirmajā kārtā piešķirtās zemes robežām zemes lietotāji jāiepazīstina divu mēnešu laikā pēc zemes piešķiršanas lēmuma pieņemšanas.

(2) Piešķirtās zemes robežu uzmērīšanu, nostiprinot uzmērīto zemesgabalu robežas ar robežzīmēm un sastādot robežu noteikšanas aktus, veic zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificētas personas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.04.1993. un 28.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2006.)

19. pants. Piešķirtās zemes norobežošanas secība un termiņi

Piešķirtās zemes norobežošanas secību nosaka pagastu zemes komisijas, bet termiņus — Latvijas Republikas Augstākās Padomes Zemes komisija.

20. pants. Zemes un citu dabas resursu kadastrēšana un nekustamā īpašuma novērtēšana

Zemes reformas pirmajā kārtā izmanto esošos zemes vērtēšanas datus, bet zemes reformas otrajā kārtā izdarāma

zemes un citu dabas resursu kadastrēšana, kā arī uz piešķirtās zemes esošo ēku, būvju un citu objektu novērtēšana saskaņā ar nolikumu par dabas resursu kadastrēšanu un nekustamā īpašuma novērtēšanu.

21. pants. Zemes lietojuma plāna izgatavošana, reģistrācija un izsniegšana

Kad piešķirtā zeme ir norobežota un uzmērīta, zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificēta persona izgatavo zemes robežu plānu un pēc tā reģistrēšanas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā izsniedz šo plānu zemes lietotājam.

(28.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2006.)

22. pants. Zemes reformas darbu finansiālais un materiālais nodrošinājums

(1) Kārtību un secību, kādā izskatāmi pieteikumi un tiek veikta zemes kadastrālā uzmērīšana par valsts budžeta līdzekļiem, ja tā saistīta ar zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes īpašuma kompensēšanu ar līdzvērtīgu zemi bijušajiem zemes īpašniekiem, kuriem 1940.gada 21.jūlijā piederēja zemes īpašums Latvijas Republikā, un viņus pārdzīvojušiem laulātajiem, bērniem un mazbērniem, politiski represētajiem un 1.grupas invalīdiem, nosaka Ministru kabinets. Zemes kadastrālo uzmērīšanu par valsts budžeta līdzekļiem, ja tā saistīta ar zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes īpašuma kompensēšanu ar līdzvērtīgu zemi, veic tikai tajā administratīvajā teritorijā, kurā bijušie zemes īpašumi atrodas.

(2) Valsts zemes dienests pieņem lēmumus par zemes kadastrālo uzmērīšanu, kas veicama par valsts budžeta līdzekļiem, un organizē par valsts budžeta līdzekļiem veicamos zemes kadastrālās uzmērīšanas darbus.

(14.06.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 19.10.2011. Pirmās daļas otrais teikums, ciktāl tas attiecas uz personām, kuru īpašuma tiesības atjaunotas, piešķirot līdzvērtīgu zemi citā administratīvajā teritorijā no personas gribas neatkarīgu apstākļu dēļ, atzīts par spēkā neesošu no 01.12.2011., bet, ciktāl tas attiecas uz personām, kuru īpašuma tiesības atjaunotas, piešķirot līdzvērtīgu zemi citā administratīvajā teritorijā no personas gribas neatkarīgu apstākļu dēļ, un kurām šī zeme vēl nav uzmērīta, tādēļ, ka tās uzsākušas tiesvedību, pirmās daļas otrais teikums atzīts par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža ar Satversmes tiesas 28.11.2011. spriedumu. Otrās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2012. Sk. Pārejas noteikumu 3.punktu)

23. pants. Zemes reformas darbu izpildītāji

Zemes reformas darbus atbilstoši kompetencei veic Valsts zemes dienests un zemes ierīcībā un zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificētas personas sadarbībā ar vietējām pašvaldībām.

(28.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2006.)

Ceturtnā nodaļa VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI PAR ZEMES ĪPAŠUMA TIESĪBU ATJAUNOŠANU VAI ZEMES NODOŠANU PILSONIEM ĪPAŠUMĀ

(Nodaļa izslēgta ar 27.04.1993. likumu, kas stājas spēkā 20.05.1993.)

---

¹ Par zemnieku saimniecībām uzskatāmas lauku saimniecības, kuru zemes lietotājiem (īpašniekiem) zeme piešķirta ar pašvaldības lēmumu zemnieku saimniecību izveidošanai vai uzturēšanai.

² Par piemājas saimniecībām uzskatāmas lauku saimniecības, kuru zemes lietotāja (īpašnieka) īpašumā ir dzīvojamā māja vai amatnieka darbam nepieciešamās būves, un šīm saimniecībām ir palīgsaimniecības raksturs. Šī definīcija attiecināma arī uz jaunizveidojamām piemājas saimniecībām, kurās minēto būvju vēl nav, bet kurām jābūt uzbūvētām zemes piešķiršanas dokumentā noteiktajā termiņā.

³ Tā kā ciematam un pilsētu, kuru administratīvajā pakļautībā ir arī lauku apvidu zeme, Tautas deputātu padomes un to zemes komisijas zemes reformas realizēšanā veic tās pašas funkcijas, ko pagastu Tautas deputātu padomes un to zemes komisijas, turpmākajā likuma tekstā vārds "pagasts" attiecināms arī uz ciematiem un pilsētām, kuru administratīvajā pakļautībā ir arī lauku apvidu zeme.

⁴ Par personiskajām palīgsaimniecībām uzskatāmas lauku saimniecības (ieskaitot arī sakņu dārzus un dienesta zemi), kuras termiņlietošanā uz nomas līguma pamata piešķir pašvaldības vai arī citas juridiskās personas no savas zemes Latvijas Republikas iedzīvotājiem, kas dzīvo valsts vai kooperatīvu dzīvokļos, kā arī personiskajos dzīvokļos vai mājās, ja viņu pastāvīgajā lietošanā nav lauksaimniecībā izmantojamas zemes vai tās ir nepietiekami un vismaz viena darba spējīgā ģimenes locekļa pamatdarbs ir ārpus palīgsaimniecības. _____

Pārejas noteikumi

(14.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2007.)

1. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.oktobrim izdod šā likuma 22.panta pirmajā daļā minētos noteikumus.

2. Līdz šā likuma 22.pantā minēto noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2007.gada 30.aprīlim piemērojami Ministru kabineta 1993.gada 26.oktobra noteikumi Nr.16 "Par zemes reformas un zemes privatizācijas darbu finansēšanas kārtību", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

3. Grozījums šā likuma 22.panta otrajā daļā stājas spēkā 2012.gada 1.janvārī.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.10.2011.)

4. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Valsts mērnieks" uzsāktos zemes kadastrālās uzmērīšanas darbus, kas veicami par valsts budžeta līdzekļiem, pabeidz līdz 2012.gada 1.janvārim. Ja šajā termiņā kādi no minētajiem darbiem tomēr netiek pabeigti, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Valsts mērnieks" nodod Valsts zemes dienestam ar šiem darbiem saistītās lietas un to izpildei saņemto finansējumu.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.10.2011.)

5. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Valsts mērnieks" līdz 2012.gada 1.februārim nodod Valsts zemes dienestam visu uzkrāto dokumentāciju attiecībā uz zemes kadastrālo uzmērīšanu, kas veikta par valsts budžeta līdzekļiem.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.10.2011.)

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs A. GORBUNOVS

Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I. DAUDIŠS

Rīgā 1990. gada 21. novembrī